ACC. N:R. M. 7945:1-5. (folio)

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

Landskap: Skåne
Härad: Bjäre
Socken: Barkåkra
Uppteckningsår: 1941

Upptecknat av: Mina Svensson
Adress: Skepparskroken
Berättat av: se i saml.!
Född år i

Bäckahästen.	s. 1.
Trollgav bonden guldmynt.	s. 2.
Åskan hade slagit ihjäl trollet.	s. 2.
"Klackagubben"	s. 2.
Lov i källan var guldmynt.	s. 2.
Utskeppning av spannmål.	s. 3.
Gåvor åt gammal gumma v. jul.	s. 3. (L. w. F. 34)
Original, – "Jobben"!	s. 3.
"Norska gummar".	s. 3.
"Brydegillen".	s. 4.
"Rivegillen".	s. 4. (H. G. 7)
Stämma möte med om.	s. 4.
Skogsmuran.	s. 5.
Vättarna.	s. 5.

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Gamla minnen.

N. 79451.

I det flydda tider återgår min tanke nu så gärna — — —
Med dessa skaldens ord vill jag vända blad i mitt min
album och dessa äro de berättelser jag hört.
— En gammal kvinna hemma från byn kom ofta
till min mor, och då berättades mycket om trollen
om händelser som hänt, om bäckamannen, om gast
och spöken och mycket annat.
En gång — berättade hon — skulle jag gå upp och hämta
häst som gick i bete uppe på fäladen i vilken alla by
gemensamt släppte sina hästar ut i fäl.
Jag såg då vid vita hästar gå och bete ytter intill gärd
Då jag kommit på honom gnäggade han, men då jag ko
helt nära gav han sig av i galopp. Så hög jag på hä
men varje gång jag var nära den ljust på fog lyc hästen
detta han var i full tass. Då kom en man ner från by
och så sa han till mig: Bry dig inte om den hästen.
En häst gick och betar nere i andra hörnet. Fullt och
trodde hon att det var bäckahästen som den gamlen
dess hästs gestalt. — — Om någon lyckats att läg
en sele över honom så hade han ingen makt att förrin
Det berättas att en dräng från byn en gång lyckats hä
och han hade då kommit hela förmiddagen ett dagsverk
Han var stark som sju andra hästar och det gick
Men då det blev middag tyckte drängen det var synd a
han skulle stå och äta med bestället på. Han lyc det a
honom, men då vips for hästen sin väg och med ett
gnäggande skred förbi han.
— En gång spelade han rekis några pojkar att spri
Så fort och bättre stod han där bredvid en back och
pojkar som kom tänkte på sig en sidlur. De ämtade

M. 7945:2.
LUNDS UNIVERSIT
FOLKMINNESAR

2)

Min mor vistades mycket som barn hos sin farmo
Torlosp. Där hörde hon mycket berättas som hon sedan
tur berättade för oss. — Uppe på Hallandåsen var
pig knan som benämndes "Flacken", och där bodd
en del troll. Ett av dessa var en dag ute och gick
träffade da på en bonde som gick och körde sin ike
Bonden sig ledsen ut och trollgubben sig ade vad
fattades honom. Jo, sade han, jag ägde bade sni
men kan inte få det att räcka till. Nu plöjer jag mo
men har inget att så ut." "Om bort till berget
kräu skall jag lina dig till utsäde". Bonden gick d
avtalet var och mötte Gubben som tog honom med
berget. Där fanns ett rum fullt av guldmynt och b
fick en hel skopa full. "Då du kommer igen med
sade Gubben, så kan du bara slå till den på berg d
och kalla på Rumpel. Så kommer jag.
Så bonden bärgat sin skörd gick han för att beta
igen pengarna. Men då han sopade Rumpel. kom
en röst inifrån berget: Rumpel och skramme
(så kan) han slagit Rumpel ihjäl på Hallandsåsen
Bonden gick da hem och fick tillsammans skatten
— — Min mamma trodde sig en gång ha mött "Flac
gubben i skogen. Hon mötte en liten man, klädd
sig hatt och med sina spännen på skorna. Men
vågade ej vända sig om och se efter honom, ty det
vilda olycka. — — Hon berättade också att de upp
fanns en källa. En kräu da en piga skulle hämta vatten
var det fullt av gula löv i den. Flickan slog med sig
för att ej ja vägra löv med i den, men det hade ändå
kommit några med, och när hon kom in med vattnet
tio blanka guldmynt på spannens botten. Men sky
tid hällan igen, men de var löv för resten, vad

N. 7945:3.

LUNDS UNIVERSI
FOLKMINNESAR

Här hemma i byn, vilken mest bebroddes av sjöfolk gick livligt till vid utskeppning av spannmål från det stora Ängelholtagodset. En gammal kvinna har berättat, en gång vid påsktiden låg 16 segelfartyg ute på redden och väntade på att blir av- och pålastade. Med stora pråmar forslades lasten till och från fartygen. Arbetskrafterna var behjälpliga hamnen och alltid gick liv och lust. På kvällen och natten då sjöfolket kom var det livligt i byn beträffande nöjesmen. De besökade kapteenerna dels att ät minne hälsade en pina hjem.

Min spanjenska sade att till en jul skulle hon och en annan flicka gå till en gammal gumma med en gång från hemmet. De hade de gjuddat ett fat "munkar" i ett av dessa. Som äresat lade kapteenen in en specie (omkr 4 kr). Då de kom in till den gamla bjöd hon "smaka på munkarna", och de lapade på allt hon tog den vei, sedelen låg. Hon bet en av den kände de inget komligt. Hon blev alldeles förfärad då hon fick vad det var. "Tänk, sade hon, om jag ät en av den djäfvens tusjon!"

Det var ju en sedan sagts, mest sjöfolk som bodde i byn. En gång kom en ung man, en soldat till bad om nattlogi. En del unge sjömän tyckte inte om inkräktaren, och bestämde att klä upp honom så fine de kunde. En gammal gumma som fick reda detta uppsatt, tvädde de helt resolut fram och sade "Gud nåde Er om Karl Johan fick reda på detta"!

(Karl Johan var regerande konungen Karl XIV)

Här i byn var också ett gammalt original som gick under namnet "Jobben". Han sade en gång till en sked från flicka i gården där han bodde. De letade länge efter skeden

M. 7945:4.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

När det led mot höst och vinter så skulle lindt bera som man under året skördat. Så var det att använda s.k. "bygdegillen" eller gemensamma ett par gå Bygdestugor fanns i varje by. Det var helt dämma i den ha bakom man ett skyddande vattenpor. Man berättade historier i gång vissa man åt å dryck och gjorde det trevligt.
Det kunde hända att någon hade med sig en flöjt och vid tonen av den det packan fakt. det kunde också hända att "skåtet i bygdetäv" kallades det sidan och man tog en sång, en känga "bygdetuan". — — Ringegillen var också gång sedda. Man gick, försedd med en lyktan till det stället där bjudits. Inne i stugan blev ställda stora korgar med potatis. Varje medhjälpare fick nu en stor skål eller fat om han hade det med sig, och så höjde man upp potatisen till fat blev fullt av mos som sedan hälldes i ett stort kar, för sedan serveras till potatismöte i stämbelse. Det gällde att inte sig för mycket på korgarna ty det kunde inte gå British krälen dukades det fram vad huset förmådde. Det kunde vara äggakaka, hum bönor med fläsk, eller kom samt fört i sitt kaffetäcke. Under det att glam fortsatt till långt in på natten. Så tog en gång var med ett dyt "ringgille" var det bland andra en gammal kvinna med. Hon var född uppe i Småland, och hon berättade hur hä-varande historier om bäckamman, om skogsrå som rätar i torn, så att vi ynga kände kalla kårar utmyggen. En gång, sade hon, var en man uppsatt mot skördearbete och jakade de skada en som kom till Omen gäste och visade sig ilaken. Mannen tog då sin "stigkäpp" satte den i jorden i det han sade till omen. "Mot mig, hälsa om en timma"! Han blev inget bortförd

5)

M.7945:5.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Hon berättade också att hon en gång mött skogsmoran. Hon var fager att skåda, och då hon gått förbi flickan vände denna sig om för att vidare se på henne. Men då hon kom och stog ett stort hål på sitt ena knä, det var för hennes ny fikenhet mot den vända damen.
Även berättade hon om vättarna, dessa små underjordiska folk, som ibland kunde komma upp och visa sig för människor. Hon satt en gång och spann lin, då plötsligt i ett hörn av bondstugan kom trippande över golvet. Små hästar galoppo lustigt, men vid en friskning av en nävande höjde gossen följet lika fort som det kommit.

Sjukdomar kunde också berättas, men detta får vara nog. Jag har hört det berättas vid lampans sken i sådan rintekväll av dessa gamla. Som nu bor sina sista år i Rydsgården Ring, min hemby Ryka. De voro kanske nära i sin tro, men de hadde på bade ondt och goda makten.
Vi gria väl detsamma, ruen tro vi kanske om

Skepparkroken i juli 1941

Mårdvensson.